

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2016r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Judejko

Protokolant: st.prot.sąd. Karolina Tomiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Rawiczu Michała Kordek

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2016r. sprawy

P. K. (K.)

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 kk w związku z art. 64 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora, oskarżonego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Rawiczu z dnia 8 czerwca 2016 roku, sygn. akt. (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 4 § 1 kk przyjmuje, iż w przedmiotowej sprawie mają zastosowanie przepisy Kodeksu karnego w wersji obowiązującej w dniu 22 grudnia 2013r. i uchyla orzeczenie zawarte w punkcie 3.,

II. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. C. kwotę 516,60 zł (brutto) tytułem kosztów obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

IV. zwalnia oskarżonego od zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od opłaty za drugą instancję.

Anna Judejko

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rawiczu z dnia 8 czerwca 2016r. oskarżony P. K. został uznany winnym przestępstwa z art. 178a§1 i 4kk w zw. z art.64§1kk popełnionego w dniu 22 grudnia 2013r. w sposób opisany w wyroku i za ten czyn na podstawie art.178a§4kk skazany na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art.42§2kk Sąd orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat a na podstawie art.49§2kk zasądził od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 2000 złotych.

Apelacje od tego wyroku wywiedli oskarżony oraz jego obrońca, a także prokurator.

Oskarżony zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze kwestionując wymiar orzeczonej kary pozbawienia wolności. W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie mu kary 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i o kosztach podnosząc zarzut rażącej niewspółmierności kary wynikającej z wymierzenia oskarżonemu kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary 8 miesięcy

pozbawienia wolności i zasądzenie kosztów obrony według norm przepisanych wraz z kosztami dojazdu na rozprawę w wysokości 191,4 zł.

Prokurator zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na korzyść oskarżonego zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art.443kpk wynikającą z orzeczenia wobec oskarżonego świadczenia pieniężnego na podstawie art.49§2kk w sytuacji, gdy wyrok z dnia 8 czerwca 2016r. zapadł po ponownym rozpoznaniu sprawy, a poprzedni wyrok z dnia 31 maja 2015r. został uchylony na skutek apelacji wniesionej na korzyść oskarżonego i nie zawierał on takiego rozstrzygnięcia, co doprowadziło do wydania orzeczenia mniej korzystnego dla oskarżonego.

W konsekwencji prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie punktu 3 wyroku, w którym orzeczono o świadczeniu pieniężnym w kwocie 2000 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna. Natomiast zarzuty apelacji obrońcy i oskarżonego rażącej niewspółmierności kary okazały się bezzasadne.

Na wstępie Sąd Okręgowy pragnie jednak podkreślić, iż w jego ocenie Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie poprawnie ocenił zgromadzony materiał dowodowy. Tok rozumowania oraz wnioski płynące z analizy dowodów zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które w pełni odpowiadało wymogom procesowym określonym w art. 424 k.p.k. Sąd Okręgowy wreszcie nie dostrzegł uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., które powodowałyby konieczność uchylenia wyroku niezależnie od granic zaskarżenia. Jednocześnie warto podkreślić, że ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa i winy oskarżonego dokonanych przez Sąd Rejonowy nie kwestionowała żadna ze stron postępowania.

Odnosząc się do zarzutu podniesionego w apelacji prokuratora, stwierdzić wypada, że zarzut ten jest trafny. Przepis art.443kpk formułuje bowiem zasadę reformationis in peius, zgodnie z którą, w razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wolno w dalszym postępowaniu wydać orzeczenie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy orzeczenie to było zaskarżone na niekorzyść oskarżonego (z wyjątkami wskazanymi w przepisie art.443kpk). Sąd I instancji orzekając zatem ponownie po uchyleniu wyroku z dnia 31 marca 2015r. powinien mieć na uwadze kierunek i zakres zaskarżenia tego wyroku oraz jego treść. Jak wynika z akt sprawy wskazany wyrok został zaskarżony na korzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o karze, przy czym nie zawierał on orzeczenia zasądającego od oskarżonego świadczenie pieniężne (zgodnie z obowiązującym przepisem art.49§2kk w wersji obowiązującej w czasie czynu orzeczenie takiego świadczenia nie było obligatoryjne). Orzekając zatem w wyroku z dnia 8 czerwca 2016r. wskazane świadczenie pieniężne Sąd orzekł na niekorzyść oskarżonego w porównaniu z pierwszym wyrokiem, który nie został zaskarżony na niekorzyść. Tym samym Sąd I instancji naruszył przepis art.443kpk i sformułowaną w nim zakaz reformationis in peius. Obligowało to Sąd odwoławczy do uwzględnienia wniosku apelacji prokuratora i zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie punktu 3 wyroku, w którym orzeczono wskazane świadczenie pieniężne. Zmieniając zaskarżony wyrok Sąd Okręgowy wskazał jednocześnie, że w przedmiotowej sprawie na podstawie art.4§1kk mają zastosowanie przepisy Kodeksu karnego w wersji obowiązującej w dniu 22 grudnia 2013r., tj. w dniu popełnienia przez oskarżonego czynu. Nie ulega bowiem wątpliwości, że przepisy w tej wersji były względniejsze dla oskarżonego w rozumieniu art.4§1kk w porównaniu z przepisami obowiązującymi w chwili orzekania, co prawidłowo - jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku (str 9) - uwzględnił Sąd I instancji. Stanowisko Sądu orzekającego w tym względzie nie powinno jednak wynikać jedynie z uzasadnienia wyroku ale powinno być sprecyzowane w wyroku.

Dokonując analizy treści zaskarżonego wyroku w zakresie wymierzonej oskarżonemu P. K. kary, Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że kara wymierzona ww. przez Sąd Rejonowy uwzględnia w należyтым stopniu dyrektywy kary a przez to nie jest karą rażąco niewspółmierną w rozumieniu art. 438 pkt.4 k.p.k.

Podkreślić należy, iż rażąca niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane oskarżonemu przestępstwo nie uwzględnia należyte stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania

świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego. Przy wymiarze kary należy przy tym baczyć przede wszystkim, by dolegliwość kary nie przekraczała stopnia winy. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu należy wziąć pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rodzaj wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Wymierzając karę sąd musi także wziąć pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma ona osiągnąć. Sens zapobiegawczego oddziaływania kary sprowadza się do odstraszania sprawcy od ponownego wejścia na drogę przestępstwa. Wychowawcze cele kary realizowane są zaś przez kształtowanie postawy sprawcy, do której istoty należy krytyczny stosunek do własnego czynu oraz do przestępstwa w ogóle.

Zgodnie z sankcją przewidzianą w przepisie art.178a§4kk Sąd mógł wymierzyć oskarżonemu karę pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do 5 lat, przy czym przepis art.64§1kk w warunkach którego oskarżony odpowiadał w przedmiotowej sprawie, przewiduje możliwość podwyższenia wymiaru kary do wysokości górnej granicy kary zwiększonej o połowę. Wymierzona zatem oskarżonemu kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oscyluje bliżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia przy istotnych okolicznościach obciążających, które Sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Jak wynika przy tym z uzasadnienia, wbrew twierdzeniom obrońcy i oskarżonego wyrażonym w apelacjach, Sąd I instancji miał również na uwadze okoliczności łagodzące, jak przyznanie się oskarżonego i pozytywną opinię z zakładu karnego. Trafnie jednak wskazał, że nie mogły one zniwelować znaczących okoliczności obciążających oskarżonego i przemawiać za orzeczeniem kary pozbawienia wolności w niższym wymiarze. W sposób wyczerpujący i przekonujący Sąd I instancji uzasadnił również orzeczony wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, którego wymiar nie jest kwestionowany. Nie ulega żadnej wątpliwości, wobec wielokrotnej karalności oskarżonego, w tym za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, dodatkowo przy obostrzeniu przewidzianym w art.69§4kk, że brak było w przedmiotowej sprawie podstaw do zawieszenia wykonania orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności. Wymierzona w rezultacie kara uwzględnia we właściwy sposób wszystkie okoliczności, które miały znaczenie dla jej wymiaru i spełnia tym samym względy prewencji ogólnej i szczególnej. W tej sytuacji nie sposób uznać orzeczonej wobec oskarżonego kary jako rażąco niewspółmiernej. Odmienne stanowisko skarżących w tym względzie jawi się jako wyłącznie polemiczne, pozbawione merytorycznego uzasadnienia. W kontekście merytorycznej i trafnej argumentacji uzasadniającej wymierzoną karę nie sposób również uznać aby na jej wymiar mogły wpłynąć jakiegokolwiek pozamerytoryczne okoliczności, jak podnoszony przez oskarżonego problem zgłoszenia w czasie rozprawy podłożenia w sądzie bomby.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, jak w punkcie I i utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałym zakresie.

W apelacji obrońca określił zakres zaskarżenia co do części wyroku dotyczącej kary i kosztów obrony z urzędu. Odnośnie jednak kosztów obrony z urzędu nie sprecyzował w części wstępnej apelacji zarzutu, do czego był zobligowany jako profesjonalista. Stanowisko skarżącego nie znalazło również precyzyjnego odzwierciedlenia we wnioskach apelacji. Jedynie w uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że w zaskarżonym wyroku nie doliczono kosztów obrony przyznanych mu w pierwszym wyroku za poprzednie postępowanie w pierwszej instancji, jak również za postępowanie drugoinstancyjne, a także kosztów dojazdu na rozprawę odwoławczą w wysokości 191,4 zł za każdy wyjazd.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odnośnie do kosztów obrony z urzędu Sąd I instancji ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że zasądził w punkcie 4 koszty obrony z urzędu wraz z podatkiem VAT, nie uzasadniając precyzyjnie swego stanowiska co do wysokości zasądzonej kwoty. Analizując w kontekście powyższego orzeczenie zawarte w punkcie 4 wypada zauważyć, że zasądzona kwota 1.077,48 zł wykracza swą wysokością ponad kwotę, która wynikałaby z zastosowania minimalnej stawki 420 złotych za pierwszą instancję w trakcie ponownego rozpoznania sprawy, która - przy uwzględnieniu 3 terminów rozprawy - powinna wynosić 723,24 zł brutto, przy czym Sąd I instancji nie wskazał aby zasądzona kwota wynikała z podwyższenia stawki minimalnej w granicach wskazanych w §19 pkt.1 zacytowanego w punkcie 4 wyroku rozporządzenia. Jednocześnie, przy doliczeniu kosztów za I instancję

w pierwszym postępowaniu i kosztów wcześniejszego postępowania odwoławczego według stawek minimalnych określonych wcześniej obowiązującym rozporządzeniem, należna obrońcy kwota jest znacznie wyższa. Sąd Okręgowy utrzymał jednak w mocy zaskarżony wyrok w zakresie kosztów obrony z urzędu uznając, że zasądzona kwota nie wykracza ponad to, co należy się obrońcy za obronę z urzędu. Powyższe nie uniemożliwia zaś wydania przez Sąd I instancji uzupełniającego postanowienia w przedmiocie należnego obrońcy wynagrodzenia z uwzględnieniem całości postępowania w przedmiotowej sprawie, w trakcie którego obrońca udzielał oskarżonemu obrony.

W punkcie III wyroku Sąd Okręgowy zasądził na rzecz obrońcy koszty obrony z urzędu przed Sądem odwoławczym w przedmiotowym postępowaniu na podstawie §4ust.1 i 3, §17ust.2pkt.4 i §20 aktualnie obowiązującego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015.1801).

Sąd Okręgowy nie zasądził na rzecz obrońcy kosztów dojazdu w kwocie 191,40 zł. Zgodnie bowiem z treścią §2pkt.2 wskazanego wyżej rozporządzenia koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują, poza wymienioną w punkcie 1 wskazanego paragrafu opłatą, „niezbędne i udokumentowane wydatki adwokata”. W świetle powyższego przepisu, obrońca żądając zwrot wydatków ponad opłatę wynikającą ze stawek określonych w przepisach w/w rozporządzenia, zobowiązany jest te wydatki udokumentować, czego obrońca w przedmiotowej sprawie nie uczynił. Chcąc zatem otrzymać zwrot kosztów dojazdu na rozprawę odwoławczą obrońca powinien spełnić wymóg wynikający ze wskazanego powyżej paragrafu.

Z uwagi na trudną sytuację majątkową oskarżonego wynikającą z jego pobytu w zakładzie karnym, na podstawie art.624§1kpk Sąd odwoławczy w punkcie IV wyroku zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych i od opłaty.

SSO Anna Judejko